

LUNDS
UNIVERSITET
Socialhögskolan

Status, gemenskap och snabba pengar

En kvalitativ studie om ungdomars erfarenheter av
gängkriminalitet ur ett klassperspektiv

Azadeh Atabak

Kandidatuppsats (SOPB63)
VT 2026
Handledare: Terese Hjärpe

Author: Azadeh Atabak
Title: Status, community and quick money
Supervisor: Terese Hjärpe
Assessor: Elizabeth Martinell Barfoed

Abstract

The purpose of this thesis is to explore how young people themselves view gang crime and why young people are drawn to criminal groups. The study is based on interviews with individuals who have experience with the gang environment in Malmö. The material has been analyzed using a class perspective and subculture theory, as well as previous research on youth crime and gang crime. The results show that the gang is often experienced as a place of community and safety, especially for young people who feel left out at school and in society. At the same time, the interviewees describe how loyalty, status, and quick money attract them to an environment that is also marked by violence and fear. The study shows that gang crime is not just about individual choices but about social conditions. To reduce new recruitment, early interventions are needed, more adults present in young people's daily lives, and real alternatives to the sense of community that gangs offer.

Keywords: gang crime, youth, class perspective, subculture theory, exclusion, Malmö, qualitative method, and social work.

Förord

Under 2008 skedde ett mord på öppen gata i min hemstad Malmö och det tog inte lång tid innan jag upptäckte att sociala forum fylldes med inlägg som uttryckte sorg. Jag insåg snart att det var en person jag hade gått flera år i samma klass med som hade blivit skjuten. Inte långt efter denna händelse skedde det snart ett mord till och ett mord till och snart var Malmö känt som "lilla Chicago". Jag själv, liksom många andra undrade varför dessa unga människor utförde dessa brott? Varför de väljer att gå med i olika gäng? Jag har bott större delen av mitt liv i Malmö och lämnades inte oberörd av händelserna som skedde runt om i staden. Därmed väcktes intresset för att skriva min uppsats utifrån detta ämne.

Innehållsförteckning

1. Problemformulering	5
2. Syfte och frågeställningar	7
3. Begrepp och definitioner	8
3.1 Organiserad brottslighet	8
4. Tidigare forskning	9
4.1 Forskning om vem som blir ungdomskriminell	9
4.2 Forskning om gängkriminalitet i Sverige	11
4.3 Forskning om ungdomars erfarenheter av att lämna gängkriminalitet	12
4.4 Sammanfattning	13
5. Teoretiskt ramverk	14
5.1 Klassperspektiv	14
5.2 Subkulturteori	15
5.3 Sammanfattning	16
6. Metod	17
6.1 Kvalitativ metod och tolkande ansats	17
6.2 Material och urval	17
6.3 Tillvägagångssätt	19
6.3.1 Urval	19
6.3.2 Genomförande	20
6.4 Forskningsetiska överväganden	21
6.5 Metodologiska reflektioner	22
6.5.1 Generaliserbarhet, överförbarhet och trovärdighet	22
6.5.2 Förförståelse	22
6.5.3 Kombinationen av intervjuer och poddar	23
6.5.4 Studiens begränsningar	23
7. Analys	24
7.1 På jakt efter trygghet, status och bättre möjligheter	24
7.1.1 Tillhörighet och trygghet	25
7.1.2 Status och respekt	25
7.1.3 Inkomst och försörjning	26
7.2 Gänget som en del av vardagen	28
7.3 Ungdomarnas syn på vad samhället bör göra	31
7.4 Sammanfattning av analys	33
8. Diskussion	35
9. Referenslista	37

1. Problemformulering

Under en tid har det diskuterats en hel del i media kring ungdomsbrottsligheten i Sverige. Det har diskuterats huruvida den har ökat, hur våldet och rånen tar sig uttryck och inte minst ökningen av olika kriminella gäng. Särskilt har det uppmärksammats att gängen får fler medlemmar och att nya gäng bildas. I media har det också uppmärksammats att unga rekryteras till kriminella nätverk och att gängen söker nya medlemmar.¹

Kriminella gäng har fått allt större uppmärksamhet i Sverige sedan 1990-talet och har blivit en viktig del av den kriminalpolitiska debatten (Rostami, 2013, s. 35). Kriminologen Rostami beskriver också att gängproblematiken är komplex och att det därför är viktigt att förstå hur gäng uppstår och vilka sociala processer som ligger bakom för att kunna förebygga utvecklingen (ibid., s. 30).

Tidigare forskning visar att ungdomar som är med i gäng oftare är involverade i våldsbrott och annan brottslighet än ungdomar som inte tillhör ett gäng (Taylor & Vecchio, 2014, s. 1). Brottsförebyggande rådet beskriver samtidigt att barns och ungas delaktighet i kriminella nätverk har blivit en allt viktigare fråga och att det fortfarande finns relativt få studier om hur rekryteringen av barn och unga till kriminella nätverk faktiskt går till (Tollin, Angerbrandt & Jonsson, 2023, s. 11, 14). Även Kaakinen m.fl. (2026, s. 2) beskriver att ungdomars gängmedlemskap har blivit en växande samhällsfråga i de nordiska länderna, särskilt i Sverige. Kaakinens studie visar att gängmedlemskap varierar mellan olika nordiska städer och att ungdomar som umgås med kriminella kamrater, har mer positiva attityder till brott, får mindre tillsyn från sina föräldrar och har lägre självkontroll och oftare är en del av ett gäng (Kaakinen m.fl., 2026, s. 11). Forskningen om ungdomsbrottslighet och

¹Sveriges Radio, "Barn rekryteras av kriminella gäng – hur ska det få ett slut?", 3 januari 2025, <https://www.sverigesradio.se/artikel/barn-rekryteras-av-kriminella-gang-hur-ska-det-fa-ett-slut>; Sveriges Radio, "Granskningen: Unga köar för att jobba åt gängen", 17 januari 2025, <https://www.sverigesradio.se/artikel/granskningen-unga-koar-for-att-jobba-at-gangen>; SVT Nyheter, "Kraftig ökning av barn i arresten – kopplas till gängens rekrytering av unga till brott", 18 februari 2025, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/kraftig-okning-av-barn-i-arresten-kopplas-till-gangens-rekrytering-av-unga-till-brott>; samt SVT Nyheter, "Regeringen: Ny digital offensiv mot gängens rekrytering av barn", 20 februari 2025, <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/regeringen-kriminellas-rekrytering-av-barn-pa-natet-maste-stoppas>

gängkriminalitet har ökat i takt med den mediala och politiska uppmärksamheten, men det finns fortfarande relativt få studier om hur barn och unga själva beskriver vägen in i kriminella gäng (Tollin, Angerbrandt & Jonsson, 2023, s. 14). Den här studien vill därför undersöka hur ungdomarna själva beskriver vägen in i kriminella gäng, hur de ser på sin situation och vad de tycker att samhället kan göra för att förebygga att fler unga dras in i kriminalitet. Studien vill också undersöka vilken betydelse klass och ungdomarnas uppväxtvillkor har för deras väg in i kriminalitet.

Den här studien utgår från ungdomarnas egna berättelser. Med hjälp av ett klassperspektiv undersöks hur deras uppväxt och livsvillkor kan ha påverkat deras väg in i kriminella gäng.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att utifrån ett klassperspektiv undersöka hur ungdomar med egna erfarenheter av gängkriminalitet beskriver varför de sökte sig till gäng, hur de upplever att det är att vara en del av ett gäng och vad de tycker att samhället kan göra för att förebygga att fler unga söker sig till gängkriminalitet. I studien utgår jag från följande frågeställningar:

- Hur beskriver ungdomar skälen till att de sökte sig till gäng?
- Hur upplever ungdomar att det är att vara en del av ett kriminellt gäng?
- Vad anser ungdomar att samhället kan göra för att förebygga att fler ungdomar söker sig till gängkriminalitet?
- Hur framträder klass i ungdomarnas svar på ovanstående frågor?

3. Begrepp och definitioner

3.1 Organiserad brottslighet

Vesterhav och Korsell (2016) skiljer mellan självdefinierade grupper, externdefinierade grupper, icke-namngivna grupper och projektbaserade konstellationer. Självdefinierade grupper kännetecknas av att de själva använder namn, symboler och medlemskap för att visa grupptillhörighet, medan externdefinierade grupper får sitt namn av exempelvis polis eller media. Icke-namngivna grupper består av relationsbaserade nätverk som varken har ett eget eller ett externt tilldelat namn, medan projektbaserade konstellationer bildas när personer från olika grupper går samman för att genomföra vinstdrivande brottsliga aktiviteter (ibid., s. 29).

4. Tidigare forskning

I sökandet efter tidigare forskning har jag främst använt Lunds universitetsbibliotek, genom söktjänsten Finn samt Google Scholar. Jag har sökt efter vetenskapliga artiklar, böcker och rapporter på både svenska och engelska med sökord som gäng, gängkriminalitet, ungdomsbrottslighet och unga lagöverträdare. Jag har sorterat den tidigare forskningen enligt vad den säger om 1) vem som blir ungdomskriminell, 2) hur den gängrelaterade ungdomskriminaliteten ser ut i Sverige och 3) ungdomars erfarenheter av att lämna gängkriminalitet.

4.1 Forskning om vem som blir ungdomskriminell

Det finns en hel del forskning om ungdomsgäng och kriminalitet där forskare har försökt förstå varför vissa unga dras in i kriminella miljöer. Här sammanfattas några centrala resultat från denna forskning.

Kriminologen Jerzy Sarnecki (2001) beskriver att ungdomskriminalitet till stor del kan förstås utifrån sociala relationer och nätverk. Han menar att unga människor påverkas av de grupper de umgås med och att medlemskap i kriminella ungdomsnätverk kan ha stor betydelse för om en ung person börjar eller fortsätter att begå brott. Normer, värderingar och beteenden lärs genom kontakten med andra ungdomar i nätverket (Sarnecki, 2001, s. 9). Sarnecki (2001) har i en studie undersökt sambandet mellan ungdomars sociala nätverk och kriminalitet med fokus på relationer mellan unga lagöverträdare i Stockholm. Studien bygger på nätverksanalys, vilket innebär att man kartlägger hur personer är kopplade till varandra genom gemensam brottslighet och analyserar hur relationerna mellan dem kan påverka deras beteenden. Materialet bygger huvudsakligen på polisens register över personer som misstänktes för brott i Stockholm (Sarnecki, 2001, s. 31). Resultatet visar att de flesta av de mest brottsaktiva ungdomarna i Stockholm var kopplade till varandra genom ett större

nätverk där individerna var direkt eller indirekt sammanlänkade genom gemensamt begångna brott (Sarnecki, 2001, s. 159).

García-Rojó, Talavera-Velasco och Luceno-Moreno (2025) kommer i en systematisk forskningsöversikt fram till att det inte finns en enskild orsak till att ungdomar går med i gäng. De lyfter bland annat fram social utsatthet, skolproblem, kriminalitet i familjen, ekonomiska svårigheter och umgänge med andra ungdomar som begår brott som faktorer som kan öka risken för gängmedlemskap (García-Rojó et al., 2025, s. 2934–2935).

Raby och Jones (2016) har undersökt vilka faktorer som ökar risken för att pojkar går med i gatugång. Studien bygger på en genomgång och jämförelse av tidigare forskning inom området. Författarna har sammanställt resultaten från flera studier för att se vilka riskfaktorer som återkommer. Resultatet visar att bland annat bristande föräldrakontroll, ekonomisk utsatthet och olika skolproblem är förknippade med en ökad risk för gängtillhörighet (Raby & Jones, 2016, s. 611–612). Rostami (2013) beskriver att det är viktigt att förstå de sociala processer och faktorer som ligger bakom hur gäng uppstår och utvecklas. Han menar att ökad kunskap om detta är viktig för att kunna förebygga att gäng bildas (Rostami, 2013, s. 11).

Taylor och Vecchio (2014) presenterar en forskningsöversikt av tidigare studier om ungdomsgång. Författarna beskriver att unga kan söka sig till gäng av flera olika anledningar. Det kan handla om skydd, respekt, pengar, att ha roligt eller att en vän redan är med i gänget (Taylor & Vecchio, 2014, s. 15). Författarna beskriver också att orsakerna till att unga går med i gäng varierar mellan olika individer och att ungdomar både kan dras till gäng och känna sig pressade att gå med (Taylor & Vecchio, 2014, s. 14).

Sarnecki (2001) beskriver att ungdomar söker sig till gäng för att få sina behov av identitet, tillhörighet, status och gemenskap tillgodosedda. Han menar att ungdomar ofta vill känna sig som en del av en sammanhållen grupp, men att gängmedlemskap inte alltid uppfyller dessa behov. I stället kan medlemskapet leda till ökad utsatthet och våld (Sarnecki, 2001, s. 18).

DeLisi (2002) har undersökt skillnader mellan kvinnliga och manliga återfallsförbrytare. Studien visar att kvinnliga återfallsförbrytare i genomsnitt hade en senare brottsdebut och en kortare kriminell karriär än män (DeLisi, 2002, s. 35). DeLisi beskriver också att kvinnor kan

ha en långvarig kriminell karriär, även om det är betydligt vanligare bland män (DeLisi, 2002, s. 40).

4.2 Forskning om gängkriminalitet i Sverige

Det finns även forskning som har undersökt gängkriminalitet i en svensk kontext. Nedan presenteras några studier som belyser hur svenska gatugäng är organiserade och vilka faktorer som kan bidra till att människor blir en del av gängmiljöer.

Kriminologen Amir Rostami (2013) har genomfört en empirisk studie där både kvalitativa och kvantitativa metoder används för att undersöka svenska gatugäng. Studien bygger på material från 239 gängmedlemmar från sju svenska gatugäng samt intervjuer med 24 gängmedlemmar, varav 12 var gängledare. Syftet med studien är att undersöka vilka drivkrafter som får individer att ansluta sig till och leda gatugäng samt att skapa en större förståelse för de sociala faktorer som ökar gängdeltagandet (Rostami, 2013, s. 10). Resultatet visar att det finns olika typer av gäng och att ledarskapet har stor betydelse för hur gängen fungerar. Rostami beskriver också att gäng skiljer sig åt och därför inte kan förstås som en enhetlig grupp (Rostami, 2013, s. 123).

Även Rostami, Leinfelt och Holgersson (2012) har studerat svenska gatugäng. Syftet med studien var att undersöka om en internationell modell för att beskriva gatugäng även kunde användas på svenska gatugäng. Studien bygger på intervjuer med 239 gängmedlemmar från sju svenska gatugäng. Författarna menar att tidigare svensk forskning ofta har beskrivit grupperna som löst sammansatta ungdomsnätverk. De utgår samtidigt från att gatugäng finns i Sverige och att de har flera likheter med gatugäng som beskrivits i tidigare internationell forskning (Rostami, Leinfelt & Holgersson, 2012, s. 427, 430).

Studien visar att den största gruppen av gängmedlemmarna var mellan 22 och 28 år. Författarna menar därför att svenska gatugäng inte enbart består av tonåringar utan att många medlemmar är unga vuxna (Rostami, Leinfelt & Holgersson, 2012, s. 433). Författarna beskriver också att gängmedlemmarna hade många olika etniska bakgrunder och att materialet visade en stor etnisk variation bland medlemmarna (Ibid., s. 434). De beskriver vidare att de flesta svenska gatugäng är relativt små och att de har funnits under en begränsad

tid (Ibid., s. 435). Författarna beskriver också att de flesta gängen är involverade i flera olika typer av brott, bland annat våldsbrott, narkotikabrott och olika former av stöldbrott (Ibid., s. 436). Sammantaget visar studien att de undersökta svenska gatugängen på många sätt liknar andra europeiska gatugång när det gäller både struktur och brottsmönster (Ibid., s. 437).

4.3 Forskning om ungdomars erfarenheter av att lämna gängkriminalitet

Det finns även forskning som har undersökt hur personer upplever processen att lämna kriminella gäng och vilka faktorer som kan bidra till att ett avhopp blir möjligt. Forskningen visar sammantaget att vägen ut ur ett gäng ofta är en lång och komplex process där flera olika faktorer samverkar.

Dziewanski (2020) har genomfört en kvalitativ intervjustudie med 24 tidigare gängmedlemmar i Sydafrika. Studien bygger på livshistorieintervjuer som analyserades genom kodning och innehållsanalys. Resultatet visar att avhopp från gäng sällan sker plötsligt utan är en lång och komplex process som ser olika ut för olika personer (Dziewanski, 2020, s. 513). Författaren beskriver också att återkommande erfarenheter av våld och hot ofta ledde till att deltagarna började ifrågasätta gänglivet (Dziewanski, 2020, s. 514). Många fortsatte även att leva med hot och osäkerhet efter att de lämnat gänget och behövde hantera flera av samma problem som tidigare varit en del av deras liv (Dziewanski, 2020, s. 524).

Roks (2018) har genomfört en etnografisk studie där han följde medlemmar i ett gatugång i Nederländerna under tre års fältarbete. Studien visar att många började fundera på att lämna gänget när de upplevde att gänglivet inte motsvarade deras förväntningar. Flera beskrev att de inte fick den respekt eller ekonomiska vinning som de hade räknat med, vilket bidrog till deras missnöje med gänglivet (Roks, 2018, s. 706–707). Flera av de tidigare medlemmarna försökte också hitta arbete eller andra sätt att försörja sig för att bli mindre beroende av gänget (Roks, 2018, s. 708). Samtidigt beskriver flera deltagare att identiteten som gängmedlem var svår att lämna bakom sig även efter att de hade lämnat gänget (Roks, 2018, s. 709).

Forkby, Kuosmanen och Örnlin (2019) har gjort en svensk kvalitativ studie om avhopp från gängkriminalitet. Studien bygger bland annat på intervjuer med 20 personer med egen

gängbakgrund och 42 stödpersoner som arbetar med avhopp från gängkriminalitet (Forkby, Kuosmanen & Örnlin, 2019, s. 30).

Resultatet visar att familjen kunde vara en viktig anledning till att lämna gänglivet. Arbete, utbildning och stöd från myndigheter och frivilligorganisationer hade också stor betydelse för att deltagarna skulle kunna skapa ett nytt liv utanför kriminaliteten (Forkby, Kuosmanen & Örnlin, 2019, s. 43). Författarna beskriver också att ett avhopp ofta är en lång process där flera olika saker behöver förändras innan det fungerar (Forkby, Kuosmanen & Örnlin, 2019, s. 44).

4.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis visar tidigare forskning att det finns flera olika faktorer som kan påverka att ungdomar söker sig till gängkriminalitet. Sociala relationer, behov av gemenskap, familjeförhållanden, skolproblem och umgänge med kriminella personer lyfts fram som viktiga faktorer. Forskningen visar också att vägen ut ur gängkriminalitet ofta är lång och komplicerad. Familj, arbete, utbildning och stöd från olika myndigheter och verksamheter beskrivs som viktiga för att kunna lämna den kriminella miljön. Samtidigt visar forskningen att många fortsätter att möta olika svårigheter även efter att de lämnat gänget. Den här studien bygger vidare på tidigare forskning genom att undersöka hur ungdomar med egna erfarenheter av gängkriminalitet beskriver sin väg in i gäng, sina erfarenheter av gänglivet och vad de anser kan förebygga att fler unga söker sig till kriminella gäng. Studien undersöker även hur deras erfarenheter kan förstås utifrån ett klassperspektiv.

5. Teoretiskt ramverk

I den här studien används ett klassperspektiv tillsammans med subkulturteori för att förstå ungdomarnas berättelser om vägen in i gängkriminalitet. Klassperspektivet används för att belysa hur ungdomarnas livsvillkor och tillgång till olika resurser kan påverka deras möjligheter och val. Subkulturteorin används för att skapa förståelse för varför vissa ungdomar söker sig till kriminella grupper och hur gäng kan erbjuda en känsla av gemenskap, status och tillhörighet.

5.1 Klassperspektiv

Klass har länge varit ett centralt begrepp inom sociologin och används för att förstå hur människors livsvillkor påverkas av deras position i samhället. Wästerfors, Thelander och Jacobsson (2010) beskriver en social klass som en grupp människor med liknande livsbetingelser och ett klassamhälle som ett samhälle där det finns hierarkiska skillnader mellan olika sociala grupper. Författarna betonar också att klass inte enbart handlar om ekonomiska förhållanden utan att även andra faktorer, exempelvis status, kön och etnicitet, har betydelse för människors livsvillkor och möjligheter (Wästerfors, Thelander & Jacobsson, 2010, s. 32, 125).

Skeggs (2004) utvecklar detta genom att beskriva hur människors möjligheter formas av tillgången till olika resurser. Skeggs (2004, s. 16–17) utgår från Bourdieu som delar in kapital i ekonomiskt, kulturellt, socialt och symboliskt kapital. Dessa olika former av kapital kan påverka människors position och möjligheter att få erkännande i samhället. Skeggs menar också att klass inte bara handlar om ekonomi, utan om hur människor värderas och blir erkända i samhället. Hon beskriver hur arbetarklassen historiskt har delats in i respektabla och icke-respektabla och hur respektabilitet blivit ett sätt att uppnå socialt erkännande och värde.

Klass handlar därför också om hur människor värderas och erkänns i samhället (Skeggs, 2004, s. 22).

Det här perspektivet är relevant för studien eftersom flera av intervjupersonerna beskriver ekonomiska svårigheter, begränsade möjligheter och en vilja att uppnå samma status och livsstil som andra ungdomar. Klassperspektivet kan därför bidra till en förståelse för hur ungdomarnas livsvillkor kan påverka deras väg in i kriminalitet.

5.2 Subkulturteori

För att förstå ungdomarnas väg in i gängkriminalitet används även subkulturteori. En teori som används i den här uppsatsen är Robert Mertons teori om anomi. Merton menar att många människor har samma mål, till exempel att få ett jobb, tjäna pengar och lyckas i livet, men att alla inte har samma möjligheter att nå dit på laglig väg. När de möjligheterna saknas kan en del i stället välja kriminalitet. Enligt teorin är risken större i områden där skillnaden mellan fattigdom och rikedom är stor och där möjligheterna att nå samhällets mål på laglig väg är begränsade (Roth, 2017, s. 42–43). Det går att koppla detta till den här studien eftersom flera intervjupersoner beskriver att de såg kriminalitet som ett sätt att få pengar, status eller andra saker som de upplevde var svåra att uppnå på laglig väg.

Albert Cohen byggde vidare på Mertons teori och menade att status också har stor betydelse. Han menar att ungdomar som har svårt att få status på det sätt som samhället förväntar sig kan söka sig till grupper där andra saker ger status. I ett gäng kan de skapa en subkultur där de kan uppnå status (Roth, 2017, s. 44). Det här går att koppla till min studie eftersom flera av intervjupersonerna berättar att just gemenskap, respekt och status var några av anledningarna till att de drogs in i gängkriminalitet.

Cloward och Ohlin byggde senare vidare på teorin. De menar att ungdomar inte bara har olika möjligheter att lyckas på laglig väg, utan också olika möjligheter att hamna i kriminalitet. Om man växer upp i ett område där det redan finns kriminella nätverk kan kriminalitet bli ett mer tillgängligt alternativ. Vilka möjligheter som finns runt omkring en påverkar därför vilka val

som känns möjliga (Roth, 2017, s. 44). Flera av intervjupersonerna berättar att de växte upp i områden där kriminalitet redan fanns omkring dem. De beskriver också att äldre personer eller andra i deras närhet drog in dem i den kriminella miljön, vilket gjorde det lättare att själv bli en del av den.

5.3 Sammanfattning

Klassperspektivet och subkulturteorin kompletterar varandra i den här studien.

Klassperspektivet används för att förstå hur ungdomarnas livsvillkor och tillgång till resurser kan påverka deras möjligheter, medan subkulturteorin används för att förstå hur begränsade möjligheter, behov av status och tillgång till kriminella nätverk kan bidra till att vissa ungdomar söker sig till gängkriminalitet. Tillsammans ger teorierna ett ramverk för att analysera intervjupersonernas berättelser och förstå de sociala processer som beskrivs i studien.

6. Metod

6.1 Kvalitativ metod och tolkande ansats

I den här studien användes en kvalitativ metod eftersom syftet var att få en djupare förståelse för hur unga personer själva beskriver vägen in i gängkriminalitet. Jag ville ta del av deras egna erfarenheter och berättelser för att få svar på studiens frågeställningar. En kvalitativ metod passade därför bra eftersom den ger möjlighet att förstå hur människor upplever och beskriver sin egen verklighet.

Studien har en tolkande ansats, vilket innebär att analysen bygger på mina tolkningar av det empiriska materialet med hjälp av de teoretiska perspektiv som används i studien. I en tolkande ansats ses inte empirin som en objektiv spegling av verkligheten, utan som något som alltid är tolkat. Forskarens förförståelse, position och teoretiska perspektiv påverkar därför vilka tolkningar som görs av materialet (Göransson, 2019, s. 37-38). Studien gör därför inte anspråk på att ge en objektiv och absolut sann bild av verkligheten, utan syftar till att skapa en djupare förståelse för hur intervjupersonerna beskriver sina erfarenheter av gängkriminalitet. I analysen har jag varit medveten om min egen roll som forskare och hur mina tolkningar påverkar resultatet, vilket är en viktig del av ett tolkande arbetssätt (Göransson, 2019, s. 38-39).

6.2 Material och urval

Studien bygger på två olika typer av material. Den största delen består av fem intervjuer som genomfördes år 2010 med personer som hade egen erfarenhet av gängkriminalitet. Intervjupersonerna var mellan 19 och 28 år och en av dem hade tidigare varit ledare i ett av de ledande gängen i södra Sverige. Intervjuerna var semistrukturerade, vilket innebar att jag

utgick från en intervjuguide men samtidigt kunde ställa följdfrågor när det behövdes. Alla intervjuer spelades in och varade ungefär mellan 40 och 60 minuter.

Intervjuerna genomfördes flera år innan uppsatsen färdigställdes och då hade jag inte längre samma möjlighet att få kontakt med personer i den här miljön och genomföra nya intervjuer. Samtidigt innehöll intervjuerna berättelser som fortfarande var relevanta för studiens syfte. Jag valde därför att använda dem som studiens huvudsakliga material och komplettera med offentligt material i form av poddar, som också belyser ungdomars egna perspektiv. På så sätt kunde jag få fler berättelser från personer med egen erfarenhet av gängkriminalitet samtidigt som intervjuerna fortfarande låg till grund för analysen.

Som komplement användes dokumentärserien Ung gangster från Sveriges Radio. Serien består av tre avsnitt: Gatan (24 minuter), Börja från botten (29 minuter) och Ungt blod (25 minuter). I dokumentären berättar unga personer om hur de drogs in i kriminalitet, hur livet i gängen såg ut och vilka konsekvenser det fick. Jag använde även poddavsnittet Aqil – från busfrö till tungt kriminell från P3 Krim. Avsnittet är 41 minuter långt och handlar om Aqils uppväxt, hur han drogs in i ett kriminellt gäng och vilka konsekvenser det fick för honom. Poddarna användes som ett komplement till intervjuerna och gav fler berättelser från personer med egen erfarenhet av gängkriminalitet. Poddavsnittet valdes utifrån att de innehåller berättelser från personer med egen erfarenhet av gängkriminalitet och behandlar frågor som är relevanta för studiens syfte och frågeställningar.

Tabell - Översikt av materialet

Intervjuer		Plats	Längd
Intervju 1	Ungdom A	Bulltofta rekreation	Ca 60 min
Intervju 2	Ungdom B	Bulltofta rekreation	Ca 60 min
Intervju 3	Ungdom C	Bulltofta rekreation	Ca 60 min
Intervju 4	Ungdom D	Bulltofta rekreation	Ca 60 min
Intervju 5	Person E (tidigare avhoppare)	Ölcafét, Möllevångst orget	Ca 60 min

Poddar			
Podd 1	Ung gangster – Gatan	Sveriges Radio	24 min
Podd 2	Ung gangster – Börja från botten	Sveriges Radio	29 min
Podd 3	Ung gangster – Ungt blod	Sveriges Radio	25 min
Podd 4	Aqil – från busfrö till tungt kriminell	P3Krim	41 min

6.3 Tillvägagångssätt

6.3.1 Urval

Då mitt syfte var att få information om personers egna erfarenheter av gängkriminalitet sökte jag i egna och bekantas nätverk för att hitta personer med sådan erfarenhet. Det är en målgrupp som inte är lätt att få kontakt med och många vill inte prata om sina erfarenheter. Genom en tidigare klasskamrat från gymnasiet fick jag kontakt med en person med koppling till den aktuella gängmiljön. Flera av intervjupersonerna hade koppling till samma gäng. Det gjorde att de hade erfarenheter från samma miljö, vilket kan ha påverkat vilka erfarenheter som kom fram i intervjuerna. Samtidigt gav det mig möjlighet att få flera personers berättelser om en miljö som annars kan vara svår att få tillgång till. Jag har valt att inte skriva vilket gäng det handlade om eftersom det skulle kunna öka risken för att intervjupersonerna identifieras. Den personen hjälpte mig sedan att komma i kontakt med flera av intervjupersonerna och förmedlade kontakten inför intervjuerna. En intervjuperson, som tidigare hade lämnat gängmiljön, kom jag i kontakt med genom en annan kontakt. En närmare beskrivning av deltagarna presenteras längre fram i metodavsnittet.

När det gäller poddarna valde jag Ung gangster från Sveriges Radio och Aqil – från busfrö till tungt kriminell från P3 Krim. Jag valde dem eftersom de bygger på berättelser från personer med egna erfarenheter av gängkriminalitet. I Ung gangster kommer flera

personer med erfarenhet av gängkriminalitet till tals och berättar om sina erfarenheter av gänglivet, hur de drogs in i kriminalitet och hur livet i gängmiljön såg ut. I Aqil – från busfrö till tungt kriminell berättar Aqil om sin egen väg in i kriminalitet och sina erfarenheter av den kriminella miljön. Poddarna passade därför bra som ett komplement till intervjuerna eftersom de gav ytterligare berättelser från personer med egen erfarenhet av gängkriminalitet.

6.3.2 Genomförande

Intervjuerna genomfördes ansikte mot ansikte och spelades in efter att intervjupersonerna hade gett sitt samtycke. Jag använde en semistrukturerad intervjuguide med frågor som utgick från studiens syfte, men lät samtidigt intervjupersonerna prata fritt. När något var oklart ställde jag följdfrågor för att få en bättre förståelse av deras berättelser.

Eftersom ämnet var känsligt försökte jag samtidigt vara försiktig med vilka följdfrågor jag ställde. Under intervjuerna kom det ibland fram uppgifter om personer, händelser och brott som inte var nödvändiga för att besvara studiens frågeställningar. I sådana situationer valde jag att inte fråga vidare om detaljerna. Vissa delar valdes också bort från materialet eftersom de innehöll känsliga uppgifter eller uppgifter som skulle kunna göra personer möjliga att identifiera.

Efter intervjuerna transkriberade jag inspelningarna ordagrant.

Jag lyssnade också igenom poddarna flera gånger och skrev ner de delar som var relevanta för studien. Därefter jämförde jag poddarna med intervjuerna för att se vilka erfarenheter och teman som återkom.

När intervjuerna hade transkriberats läste jag igenom materialet flera gånger. Jag lyssnade även igenom poddarna flera gånger och jämförde dem med intervjuerna. Efter hand började vissa mönster återkomma i berättelserna. Jag markerade delar i materialet som handlade om liknande saker och sorterade dem utifrån vad intervjupersonerna pratade om. Dessa markeringar blev enkla koder som jag sedan samlade under större teman. Det handlade bland annat om familj, vänskapsrelationer, gemenskap, status, pengar och hur intervjupersonerna beskrev vägen in i gängkriminalitet. Dessa teman användes sedan för att strukturera resultatet och analyserades med hjälp av studiens teoretiska ramverk.

6.4 Forskningsetiska överväganden

I den här studien har jag utgått från Vetenskapsrådets (2002) forskningsetiska principer.

Intervjupersonerna informerades om studiens syfte och om att deltagandet var frivilligt. För att skydda deras identitet har allt material anonymiserats och redovisats på ett sätt som gör att enskilda personer inte kan identifieras.

Eftersom intervjupersonerna har erfarenhet av gängkriminalitet har det varit viktigt att skydda deras identitet. Jag har därför valt att inte skriva deras namn, deras bakgrund eller vilket gäng de varit en del av. Jag har inte heller skrivit varför den före detta gängledaren lämnade gänget eftersom det hade kunnat göra det lättare att förstå vem personen är. Allt material har därför redovisats på ett sätt som gör att intervjupersonerna inte ska kunna identifieras av någon utomstående (Vetenskapsrådet, 2002, s. 12).

Eftersom intervjupersonerna hade erfarenhet av gängkriminalitet behövde jag också tänka på min egen roll och säkerhet under intervjuerna. Intervjuerna genomfördes på ett rekreativt område och eftersom det kändes olustigt att träffa intervjupersonerna ensam hade jag med mig en vän som befann sig en bit bort under intervjuerna. Jag försökte också hålla samtalen till deras egna erfarenheter och undvika frågor om andra personer eller händelser som inte var viktiga för studien. Det kom fram vissa uppgifter som kunde vara känsliga och därför valde jag att inte fråga vidare om dessa. Jag var också försiktig med vilka uppgifter jag tog med i uppsatsen för att inte riskera att någon av intervjupersonerna kunde identifieras.

Jag har också varit noga med att behandla intervjupersonernas berättelser med respekt.

Eftersom de delar med sig av personliga erfarenheter har jag försökt beskriva deras berättelser på ett rättvist sätt utan att lämna ut uppgifter som kan skada dem.

6.5 Metodologiska reflektioner

6.5.1 Generaliserbarhet, överförbarhet och trovärdighet

En styrka med den här studien är att jag har intervjuat personer som själva har erfarenhet av gängkriminalitet. Det gjorde att jag fick ta del av deras egna berättelser och upplevelser. Inom kvalitativ forskning handlar trovärdighet om hur väl resultatet stämmer överens med den verklighet som undersöks (Shenton, 2004, s. 64). Eftersom intervjuerna spelades in kunde jag lyssna på dem flera gånger när jag transkriberade och analyserade materialet. Det gjorde att risken för att missa viktig information blev mindre.

Samtidigt bygger studien på människors egna berättelser och minnen. Om intervjuerna hade gjorts vid ett annat tillfälle är det möjligt att vissa svar hade sett annorlunda ut. Studien bygger också på ett mindre antal intervjupersoner som valts utifrån att de har erfarenheter som är relevanta för studien. Urvalet kan därför inte ses som representativt för alla ungdomar med erfarenhet av gängkriminalitet (Shenton, 2004, s. 65).

I kvalitativ forskning är överförbarhet ett sätt att diskutera om resultaten kan vara relevanta även i andra liknande sammanhang. Shenton (2004, s. 69–70) menar att forskaren behöver beskriva studiens sammanhang och deltagare så att läsaren själv kan bedöma om resultaten går att överföra till andra sammanhang. Resultatet i den här studien ska därför inte ses som något som gäller för alla ungdomar med erfarenhet av gängkriminalitet, utan behöver förstås utifrån de personer och den miljö som har undersökts.

Trovärdighet är också viktigt inom kvalitativ forskning och handlar om hur väl resultaten stämmer överens med det som har undersökts (Shenton, 2004, s. 64). I den här studien har jag försökt stärka trovärdigheten genom att spela in och transkribera intervjuerna och gå tillbaka till materialet flera gånger under analysen.

6.5.2 Förförståelse

Innan jag började studien hade jag redan en egen bild av gängkriminalitet genom det som skrivs i media. Jag var därför medveten om att min egen förförståelse kunde påverka hur jag tolkade intervjupersonernas berättelser. Under arbetets gång försökte jag därför hela tiden utgå från det som faktiskt kom fram i materialet och inte från mina egna tankar eller förväntningar.

6.5.3 Kombinationen av intervjuer och poddar

En styrka med studien är att den bygger på både egna intervjuer och poddar.

Intervjuerna gav mig möjlighet att ställa följdfrågor och låta intervjupersonerna utveckla sina svar. Poddarna gav samtidigt fler berättelser från personer med egen erfarenhet av gängkriminalitet och gjorde att jag kunde jämföra olika erfarenheter.

Samtidigt finns det vissa begränsningar. Poddarna och dokumentärserien är inte gjorda för forskning utan för radio. De är också redigerade, vilket betyder att lyssnaren inte får höra hela samtalen. Det är därför viktigt att vara medveten om att vissa delar kan ha tagits bort.

Det finns också både styrkor och begränsningar med att använda två olika typer av material. Eftersom personerna i poddarna inte har fått exakt samma frågor som intervjupersonerna går materialet inte att jämföra på samma sätt. Samtidigt har poddarna gett fler berättelser om samma ämne och gjort det möjligt att få fler perspektiv på gängkriminalitet.

6.5.4 Studiens begränsningar

En begränsning med studien är att intervjuerna genomfördes flera år innan uppsatsen blev färdig. När jag senare fortsatte arbetet hade jag inte längre möjlighet att genomföra nya intervjuer med samma målgrupp. Samtidigt tyckte jag att intervjuerna fortfarande var relevanta eftersom de innehöll personliga berättelser som passade studiens syfte. Därför valde jag att använda dem och komplettera med poddar för att få ett bredare material.

7. Analys

I det här kapitlet analyseras intervjuerna tillsammans med materialet från poddarna utifrån studiens frågeställningar och teoretiska perspektiv. Analysen är uppdelad i tre delar. Den första delen handlar om varför ungdomarna sökte sig till gäng. Här återkommer framför allt tillhörighet och trygghet, status och respekt samt pengar och försörjning. Den andra delen handlar om hur ungdomarna upplever att det är att vara en del av ett kriminellt gäng och den tredje delen handlar om vad de anser att samhället kan göra för att förebygga att fler unga söker sig till gängkriminalitet. Frågan om klass finns med i alla tre delarna och används för att förstå hur ungdomarnas uppväxtvillkor, ekonomi och möjligheter kommer fram i deras berättelser.

7.1 På jakt efter trygghet, status och bättre möjligheter

I den här delen behandlas frågeställningen om hur ungdomarna beskriver skälen till att de sökte sig till gäng. I deras berättelser är det framför allt tre saker som återkommer: tillhörighet och trygghet, status och respekt samt pengar och försörjning. Flera beskriver också att deras uppväxt och de möjligheter de haft har påverkat deras väg in i kriminalitet. Klassperspektivet används därför för att förstå vilken betydelse deras olika livsvillkor kan ha haft.

Wästerfors, Thelander & Jacobsson (2010, s. 32) beskriver klass som gemensamma livsbetingelser och de skillnader som finns mellan olika sociala klasser. Detta går att känna igen i intervjuerna eftersom flera av ungdomarna beskriver att de växt upp med andra förutsättningar än vad de upplevde att andra ungdomar hade. När ungdomarna berättar om varför de drogs in i gängkriminalitet är det några saker som återkommer i nästan alla berättelser. De pratar om gemenskap och trygghet, om status och respekt och om pengar. Utifrån ett klassperspektiv går det också att se att deras berättelser handlar om olika livsvillkor och olika möjligheter. Flera beskriver att de inte upplevde att de hade samma förutsättningar som andra ungdomar. Därför blir gänget inte bara en plats där man begår brott, utan också en plats där man kan få gemenskap, status och en känsla av att höra hemma._

7.1.1 Tillhörighet och trygghet

Flera av intervjupersonerna beskriver att gemenskap och tillhörighet var en viktig anledning till att de sökte sig till ett gäng. De berättar att de fick stöd och trygghet och hade människor omkring sig som ställde upp när de behövde hjälp. Flera beskriver också att gänget blev som en familj och att de kände sig mindre ensamma. För några handlade det även om att få bekräftelse och känna sig sedda och accepterade, något som de inte alltid upplevde att de fick hemma eller från andra vuxna.

Man vet aldrig om något händer och då vet man att det alltid finns folk som backar upp en, dina bröder finns där 100 procent alltid, oavsett när du behöver någon eller något. (Intervju med ungdom A, 2010)

I citatet beskriver intervjupersonen en vardag där man inte riktigt vet vad som kan hända och där tryggheten i gruppen därför blir viktig. Gänget blir både ett skydd och en gemenskap där det finns människor som ställer upp. Även i dokumentärserien *Ung gangster* berättar flera av ungdomarna om gemenskapen som en anledning till att de drogs in i kriminalitet. Det går att koppla till Cohen, som menar att ungdomar som har svårt att få status och bekräftelse kan söka sig till andra grupper där de känner att de passar in och får respekt (Roth, 2017, s. 44).

7.1.2 Status och respekt

Flera av intervjupersonerna beskriver status och respekt som en anledning till att ungdomar söker sig till gäng. De berättar att yngre killar ser upp till äldre i området och lockas av deras livsstil, kläder och bilar, men också av hur de blir behandlade av andra. Status verkar därför inte bara handla om pengar utan också om att bli sedd och få respekt.

Många yngre ser upp till de äldre grabbarna, deras kläder, bilar och stil och vill bli som de. I de yngres ögon har de äldre grabbarna status, det är viktigt. De ser hur dessa äldre blir behandlade av andra, vilken respekt de får ... detta är också något som lockar. (Intervju med ungdom A, 2010)

Det intervjupersonen berättar visar att de äldre gängmedlemmarna blir personer som yngre kan se upp till. Det handlar om vad de har, men också om den respekt och uppmärksamhet de får från andra. I dokumentärserien Ung gangster berättar en av ungdomarna:

De chillade så, de hade fett stil, de hade feta kläder. Så jag tänkte, varför kan inte jag vara som de? (Sveriges Radio, 2022, Börja från botten)

I det här citatet ligger fokus mer på kläder och den livsstil som de äldre visar upp. Det skiljer sig lite från det förra citatet där intervjupersonen också pratar om den respekt de äldre får från andra. Samtidigt visar båda berättelserna att de äldre blir personer som yngre ser upp till och vill bli som. Här går det också att koppla till klassperspektivet. Skeggs (2004) beskriver att klass inte bara handlar om ekonomi utan också om hur människor blir värderade och erkända i samhället. Hon beskriver också hur arbetarklassen historiskt har delats in i respektabla och icke respektabla och hur respektabilitet har betydelse för människors sociala värde (Skeggs, 2004, s. 22). I intervjuerna beskriver flera att respekt och status är viktigt och att gänget kan ge dem ett värde och en bekräftelse som de inte upplevde att de fick på andra sätt. Det går därför att se statusen i gänget som ett sätt att få erkännande, även om det sker i en kriminell miljö.

7.1.3 Inkomst och försörjning

Pengar är en annan anledning som flera av intervjupersonerna tar upp när de berättar om varför unga söker sig till gäng. De beskriver att kriminalitet kan uppfattas som ett snabbt sätt att få pengar, särskilt för unga som inte ser så många andra möjligheter.

Den största drogen det är pengar! När du väl har fått smaka på snabba pengar så är det svårt att släppa det. De pengar jag tjänar nu skulle jag inte tjäna med ett vanligt jobb... jag skulle inte ens få ett jobb så det är inte ens lönt. Jag är blatte och dessutom suttit inne... kanske de skulle ge mig ett skitjobb men jag tänker inte slava för ingenting. (Intervju med ungdom B, 2010)

Intervjupersonen beskriver att det inte bara handlar om att tjäna mycket pengar. Han säger också att han inte tror att han skulle få ett vanligt arbete. Han upplever att hans bakgrund och tidigare kriminalitet gör att dörrarna redan är stängda. Därför ser han inte något annat

alternativ än att fortsätta tjäna pengar på det sätt han redan gör. Det visar att kriminaliteten inte bara handlar om ett ekonomiskt val, utan också om hur han upplever sina möjligheter i samhället. För Rahmoni i Ung gangster handlar pengarna också om familjens ekonomiska situation. Han berättar:

Jag tänkte att jag måste hjälpa henne på något sätt. Vi säger att hon får 6000 från socialen, hur ska vi kunna överleva på 6000? Man måste ha mat, man måste ha kläder och det är dags att hjälpa henne nu. Så den vägen man måste välja är genom droger och sånt. (Sveriges Radio, 2022, Gatan)

Rahmoni beskriver att han började sälja droger för att hjälpa sin mamma ekonomiskt. I hans berättelse handlar pengarna inte om lyx eller dyra saker. Det handlar om att familjen skulle ha råd med mat och kläder. Det gör att klassperspektivet blir tydligt. Det går att koppla till det Wästerfors, Thelander och Jacobsson beskriver om klass. De menar att klass handlar om människors livsbetingelser och om de skillnader som finns mellan olika grupper i samhället (Wästerfors, Thelander & Jacobsson, 2010, s. 32). Flera av ungdomarnas berättelser visar just att deras ekonomiska situation och uppväxtvillkor har påverkat hur de ser på framtiden. Även Mertons teori om anomi går att koppla till det här. Merton menar att en del människor väljer andra vägar när de inte tycker att de har samma möjligheter som andra att lyckas genom utbildning eller arbete (Roth, 2017, s. 42–43). Cloward och Ohlin byggde vidare på det och menade att ungdomar ofta använder de möjligheter som finns runt omkring dem, även om de handlar om kriminalitet (Roth, 2017, s. 44). Det går att känna igen i både intervjuerna och dokumentären. Flera av ungdomarna berättar att de inte såg några andra alternativ än den kriminella miljön.

Flera av ungdomarna beskriver också att de inte upplevde att de hade samma möjligheter som andra. I intervjuerna återkommer känslan av att vara dömd på förhand, både på grund av området de växt upp i och på grund av sin bakgrund. Några berättar att de inte trodde att de skulle få ett vanligt arbete och därför såg kriminaliteten som den enda vägen att tjäna pengar och skapa ett bättre liv. Det visar att deras berättelser inte bara handlar om individuella val utan också om de livsvillkor de vuxit upp med. Även tidigare forskning visar att ungdomar som växer upp i socialt utsatta områden beskriver att gemenskap, status och pengar är några av anledningarna till att de dras in i kriminalitet. Forkby, Kuosmanen och Örnlin (2019) beskriver att gänget kan ge en känsla av gemenskap, tillhörighet och status (Forkby,

Kuosmanen & Örnlin, 2019, s. 38). Det stämmer överens med det som flera av intervjupersonerna berättar i den här studien. När intervjuerna, dokumentärserien Ung gangster och poddavsnittet om Aqil läses tillsammans blir det tydligt att det inte finns en enda förklaring till varför ungdomar går med i kriminella gäng. I stället beskriver de att flera saker hänger ihop. Gemenskap, status och pengar återkommer i nästan alla berättelser. Samtidigt visar deras berättelser att klass, uppväxtvillkor och upplevelsen av begränsade möjligheter har haft stor betydelse. Därför går det att förstå ungdomarnas berättelser utifrån ett klassperspektiv, där kriminaliteten inte bara handlar om individuella val utan också om de villkor och den miljö som de vuxit upp i.

7.2 Gänget som en del av vardagen

Den här delen handlar om hur ungdomarna upplever att det är att vara en del av ett kriminellt gäng. I deras berättelser finns både positiva och negativa erfarenheter. Flera beskriver att gänget till en början inte upplevdes som något ovanligt, utan mer som ett kompisgäng där de kände gemenskap, trygghet och lojalitet. Samtidigt berättar de om våld, rädsla och en vardag där man hela tiden måste vara på sin vakt. Hur de ser på gänglivet verkar också förändras över tid. Det som från början kunde kännas tryggt kunde senare bli något som var svårt att lämna. Klassperspektivet är inte lika tydligt i den här delen som i den förra. Ungdomarna pratar inte lika mycket om pengar eller ekonomi, utan mer om vänskap, trygghet och att höra hemma någonstans. Samtidigt går det att se hur deras erfarenheter hänger ihop med den miljö och de villkor som de har vuxit upp med. En av intervjupersonerna beskriver det så här:

Det är inte så annorlunda än att man är ett gäng kompisar... vi är vänner som ställer upp för varandra som vilka andra vänner som helst... vi har starkare lojalitet... att man alltid sätter sina bröder före annat... det är bara så. (Intervju med ungdom B, 2010)

Det som blir tydligt i citatet är att intervjupersonen inte börjar med att prata om kriminalitet. I stället beskriver han gänget som en grupp nära vänner. Han lyfter fram lojaliteten och att man alltid ställer upp för varandra. För honom verkar det vara det som är viktigast. Liknande beskrivningar kommer fram i P3 Krim där Aqil berättar att gänget under en lång tid blev som en familj och att lojaliteten gjorde det svårt att lämna den kriminella miljön (Sveriges Radio,

2023). Forkby, Kuosmanen och Örnlinde (2019) beskriver att det kan vara svårt att lämna ett gäng eftersom det innebär att bryta med sitt tidigare liv och hitta ett nytt sätt att leva (Forkby, Kuosmanen & Örnlinde, 2019, s. 16). I samma poddavsnitt berättar Aqil också om hur han upplevde tiden innan han drogs in i kriminaliteten.

Det är en massa snack om att man ska komma in i samhället. Men det är svårt när jag knappt träffat någon svensk i skolan. Jag vet inte hur man kommer in i samhället så jag lärde mig bokstavligen ingenting där. Jag känner mig utanför. Jättemycket utanför. Jag pratade ofta hemlandets språk. Jag trodde knappt att jag hade några vänner. Jag sökte efter uppmärksamhet för att jag var osynlig på något sätt. Att jag inte betydde något under den här tiden. (Sveriges Radio P3 Krim, 2023)

Aqils berättelse visar att känslan av utanförskap började långt innan han blev en del av ett gäng. Han beskriver att han kände sig osynlig och att han inte visste hur han skulle hitta sin plats i samhället. Han berättar också att han sökte efter uppmärksamhet och ville känna att han betydde något. När man läser hans berättelse blir det lättare att förstå varför gemenskapen i gänget blev viktig. För honom verkar gänget ha gett en identitet och en känsla av tillhörighet som han tidigare saknade.

Aqils berättelse visar att han kände sig utanför redan innan han drogs in i kriminalitet. Han beskriver att han inte såg samma möjligheter som andra och att han hade svårt att hitta sin plats i samhället. Det går också att koppla till klassperspektivet eftersom flera av ungdomarna i studien berättar om liknande erfarenheter. De beskriver att de växt upp i områden där de upplevde att möjligheterna var begränsade och att gänget därför blev ett alternativ. Liknande beskrivningar kommer fram i dokumentärserien Ung gangster. En av ungdomarna berättar att det som lockade honom var känslan av att alla verkade vara som bröder.

När man var liten så var det ju en fasad att alla var bröder och alla är bästa vänner och det är det som lockar dig in i gatan för det mesta. Men när man växer upp som nu, det är svårt att lita på någon. Folk ändrar ansikten, pengar får folk att bli någon annan människa. (Sveriges Radio, 2022, Ungt blod)

Det här citatet visar att bilden av gänget förändrades med tiden. När han var yngre såg han gemenskap och vänskap. När han blev äldre började han upptäcka att verkligheten såg annorlunda ut. Han beskriver att pengar förändrade människor och att det blev svårt att lita på någon. Det visar att den gemenskap som först lockade in honom inte blev så stark som han hade trott. En liknande bild kommer fram i intervjuerna.

Det är inte så att man planerar detta livet... men du vet... man kanske såg vissa saker man ville ha som andra hade... det är därför många till exempel börjar sno i ung ålder... det är inget vi gör nu... men man är alltid starkare fler än om man är själv. Det är inte bra att vara själv. Man vet aldrig vad som händer. Det händer alltid något i dessa områden och då är det bra att ha sina bröder. (Intervju med ungdom C, 2010)

Intervjupersonen beskriver att ingen planerar att leva ett kriminellt liv. Han menar i stället att man påverkas av den miljö man växer upp i och av det man ser omkring sig. Här kommer också tryggheten fram när han säger att det är bättre att vara flera än att vara ensam. Gänget verkar därför fungera både som en gemenskap och som ett skydd. Flera av ungdomarna beskriver också att våld och oro har blivit en del av vardagen.

Du läser säkert tidningar, du ser hur mycket som händer, skjutningar, rån och mord och så vidare. Det går knappt att gå ut längre utan att se sig över axeln hela tiden. Men om folk vet vem du är så jävlas de inte på samma sätt. (Intervju med ungdom C, 2010)

Detta citat visar att intervjupersonen beskriver en vardag där våld och otrygghet blivit något normalt. Han berättar att man hela tiden måste vara på sin vakt. Samtidigt säger han att det känns tryggare om andra vet vem man är. Det visar att gänget också kan fungera som ett skydd i en miljö där många upplever att det finns en ständig risk för konflikter. Utifrån klassperspektivet går det att förstå ungdomarnas berättelser som att uppväxtmiljön har stor betydelse för hur de ser på gemenskap och tillhörighet. Flera beskriver att gängmiljön funnits omkring dem sedan de var små och att den därför blev en naturlig del av vardagen. Samtidigt går det inte att bortse från att deras berättelser utspelar sig i områden där flera beskriver att kriminalitet och otrygghet har varit en del av vardagen under lång tid. Även om ungdomarna själva inte alltid pratar om klass visar deras berättelser att uppväxtmiljö och

livsvillkor har påverkat hur de ser på gemenskap, trygghet och gängkriminalitet. Det är därför klassperspektivet fortfarande finns med, även om det inte är lika framträdande som i den föregående delen.

7.3 Ungdomarnas syn på vad samhället bör göra

Den här delen handlar om vad ungdomarna anser att samhället kan göra för att förebygga att fler unga söker sig till gängkriminalitet. I deras svar lyfts framför allt behovet av fler vuxna som finns där för unga, bättre relationer till polisen, fler aktiviteter och minskad segregation. De pratar alltså inte i första hand om hårdare straff eller längre fängelsestraff, utan mer om vad som kan göras tidigare för att förhindra att unga dras in i kriminalitet.

Klassperspektivet blir tydligt även här. Flera av ungdomarna beskriver att alla inte växer upp med samma möjligheter och att både området man växer upp i och familjens ekonomi kan påverka vilka möjligheter man har. Deras svar handlar därför också om skillnader i ungdomars uppväxtvillkor och vad samhället kan göra för att skapa bättre möjligheter för unga.

Flera av intervjupersonerna menar att samhället behöver bli mer närvarande i områdena. En av dem beskriver att fler poliser ute i förorterna hade kunnat skapa bättre relationer mellan ungdomar och polisen.

Jag vet inte... kanske fler poliser. Fler poliser ute i förorterna... det är viktigt att det är bra poliser för många har en dålig bild av poliser. Men om polisen visar sig ute mer och inte bara när det händer något, utan rör sig i områdena och snackar med ungdomarna tror jag hade varit bra. (Intervju med ungdom D, 2010)

Det som blir tydligt i citatet är att intervjupersonen inte bara efterfrågar fler poliser. Han pratar också om hur polisen arbetar. Han tycker att polisen borde finnas i området även när inget brott har begåtts och lära känna ungdomarna. För honom verkar det handla om att bygga upp förtroende. Han beskriver att många ungdomar redan har en negativ bild av polisen och menar att den bilden kan förändras om polisen blir mer närvarande i vardagen. Flera av intervjupersonerna beskriver också att ungdomar behöver fler möjligheter på sin fritid.

Att ge något till ungdomarna att göra, det finns inget för ungdomar att göra, de bara driver runt hela dagarna. Inte bara fritidsgårdar. Mycket skit händer på de fritidsgårdarna... sport kanske. Många familjer har inte råd att skicka sina barn på aktiviteter, många här ute saknar jobb och en del har många barn. Staten borde göra alla aktiviteter gratis så att alla har samma möjligheter. (Intervju med person E, 2010)

Här blir klassperspektivet tydligt. Intervjupersonen beskriver att många familjer inte har råd att betala för sina barns fritidsaktiviteter. Han menar att det gör att ungdomar får olika möjligheter beroende på familjens ekonomi. För honom handlar lösningen därför inte bara om fler aktiviteter, utan också om att de ska vara gratis så att alla ungdomar kan delta. Det går att koppla till Sociologi för socionomer, där klass beskrivs som människors gemensamma livsbetingelser och de skillnader som finns mellan olika sociala klasser (Wästerfors, Thelander & Jacobsson, 2010, s. 32). Intervjupersonens berättelse visar att familjens ekonomi påverkar vilka möjligheter ungdomar har redan under uppväxten. En annan sak som kommer fram är betydelsen av vuxna som bygger relationer med ungdomarna. I P3 Krim beskriver Aqil hur kontakten med en person från sociala insatsgruppen blev viktig för honom.

Det tar lite tid för mig att lita på människor. Det är svårt för mig. Men Mikael fick mig att lita på honom. Han gjorde saker som ingen annan som gjorde hans jobb skulle göra. (Sveriges Radio P3 Krim, 2023)

Aqils berättelse visar att relationen till en vuxen kan göra stor skillnad. Han beskriver att det tog lång tid innan han litade på någon, men att Mikael lyckades bygga upp det förtroendet. Det verkar inte vara själva insatsen som blev avgörande, utan att någon tog sig tid att lyssna och inte gav upp. Det visar att förebyggande arbete också handlar om relationer och förtroende. Segregation är också något som flera av intervjupersonerna tar upp. De beskriver tydliga skillnader mellan olika områden i Malmö.

Blanda också människor, sätt inte bara utlänningar i ett område och svenskar i ett annat... man ser direkt vem som bor var. Man ser om en kille bor i

Rosengård eller om han är från Limhamn. Det syns på kläderna, beteendet, språket, stilen... allt. (Intervju med person E, 2010)

Intervjupersonen beskriver att det nästan går att se vilket område en person kommer ifrån. Han menar att människor bedöms utifrån hur de klär sig, pratar och beter sig. Det visar att bostadsområdet blir mer än bara en plats att bo på. Det verkar också påverka hur människor blir bemötta av andra. Det går att koppla till Skeggs, som beskriver hur människor blir märkta och värderade utifrån den grupp de anses tillhöra (Skeggs, 2004, s. 2). I intervjupersonens berättelse verkar Rosengård och Limhamn stå för två olika världar med olika möjligheter och olika status. Han menar att människor snabbt placeras i olika fack beroende på vilket område de kommer ifrån. Sammantaget visar resultatet att ungdomarna inte bara ser gängkriminalitet som ett individuellt problem. De beskriver också hur uppväxt, ekonomi, bostadsområden och möjligheter påverkar de val som unga människor gör. Klassperspektivet blir därför tydligt även i den här delen. Ungdomarna återkommer flera gånger till att alla inte börjar från samma utgångspunkt och att samhället behöver minska skillnaderna om färre unga ska dras in i kriminalitet.

7.4 Sammanfattning av analys

Resultatet visar att det inte finns en enda orsak till att ungdomar går med i kriminella gäng. I intervjuerna och det kompletterande materialet återkommer flera olika faktorer som tillsammans verkar ha påverkat ungdomarnas väg in i kriminalitet. Gemenskap, trygghet, status och pengar är de saker som nämns oftast. Flera beskriver också att gänget blev en plats där de fick en identitet och en känsla av tillhörighet som de upplevde att de saknade tidigare. Det framkommer också att ungdomarna inte ser gängkriminalitet på samma sätt som många utomstående gör. Flera beskriver att gänget till en början upplevdes som ett vanligt kompisgäng där lojalitet och gemenskap var det viktigaste. Först senare beskriver några också baksidorna med kriminaliteten, som våld, rädsla och att hela tiden behöva vara på sin vakt. När ungdomarna berättar om vad samhället borde göra återkommer flera liknande förslag. De lyfter fram vikten av vuxna som bygger relationer, fler aktiviteter för ungdomar, bättre kontakt mellan polisen och ungdomar samt ett samhälle med mindre segregation och mer jämlika möjligheter. Utifrån ett klassperspektiv går det att se att ungdomarnas berättelser inte

bara handlar om individuella val. Flera beskriver att deras uppväxt, familjens ekonomi och området de växte upp i har påverkat hur de såg på sina möjligheter och sin framtid. Klassperspektivet blir därför en viktig del i förståelsen av resultaten eftersom det visar hur olika livsvillkor kan påverka ungdomars väg in i kriminalitet.

8. Diskussion

Syftet med den här studien var att utifrån ett klassperspektiv undersöka varför ungdomar söker sig till gäng, hur de upplever att det är att vara en del av ett kriminellt gäng och vad de tycker att samhället kan göra för att förebygga att fler unga söker sig till gängkriminalitet. För att besvara studiens frågeställningar användes en kvalitativ metod. Materialet bestod av fem intervjuer som genomfördes år 2010 med personer som hade egen erfarenhet av gängkriminalitet, varav en var en före detta gängledare som lämnat den kriminella miljön. Intervjuerna kompletterades med dokumentärserien Ung gangster (Sveriges Radio, 2022) och poddavsnittet Aqil – från busfrö till tungt kriminell (Sveriges Radio P3 Krim, 2023). Studien har analyserats utifrån ett klassperspektiv, Mertons anomiteori och Cohens teori om delinkventa subkulturer.

Resultatet visar att det inte finns en enda förklaring till varför ungdomar går med i kriminella gäng. I stället handlar det om flera olika faktorer som hänger ihop. Gemenskap, trygghet, status och pengar återkom i nästan alla berättelser. Flera beskrev att gänget blev som en familj och att de fick en känsla av tillhörighet och bekräftelse som de tidigare hade saknat. Samtidigt beskrev flera att de såg begränsade möjligheter till arbete och ett annat liv, vilket gjorde att kriminalitet upplevdes som ett möjligt alternativ.

Klassperspektivet blev tydligt i stora delar av resultatet. Flera av ungdomarna beskrev att de växt upp i områden där arbetslöshet, ekonomiska problem och kriminalitet varit en del av vardagen. De pratade också om att de inte hade samma möjligheter som andra ungdomar och att området de bodde i påverkade hur de blev bemötta. Samtidigt fanns det delar där klass inte var lika tydligt. När ungdomarna pratade om lojalitet och vänskap handlade berättelserna mer om gemenskap och trygghet än om ekonomi eller social klass. Även det blev ett resultat eftersom det visar vad ungdomarna själva tyckte var viktigast.

Resultatet stämmer till stor del överens med den tidigare forskningen. Både forskningen och intervjuerna visar att ungdomar ofta söker sig till gäng på grund av gemenskap, status och känslan av att höra hemma någonstans. Teorierna har också hjälpt mig att förstå resultaten. Mertons teori förklarar hur begränsade möjligheter kan göra att vissa ungdomar söker andra vägar för att nå sina mål. Cohens teori visar hur gemenskap och status kan skapas

inom en grupp när ungdomar inte får bekräftelse på andra håll. Klassperspektivet gjorde det möjligt att se att ungdomarnas berättelser inte bara handlar om individuella val utan också om de villkor de vuxit upp under.

Jag tycker att resultaten visar att arbetet mot gängkriminalitet behöver börja tidigt. Flera av ungdomarna berättade att de saknade vuxna som såg dem och att de tidigt drogs till personer som gav dem bekräftelse och gemenskap. Därför tror jag att socialarbetare har en viktig uppgift i att bygga relationer och skapa förtroende. Flera av ungdomarna lyfte också fram att en vuxen som lyssnar och finns kvar kan göra stor skillnad. Det visar också Aqils berättelse, där relationen till en person från sociala insatsgruppen blev en vändpunkt.

Resultatet visar också att politiker behöver tänka på mer än bara hårdare straff. Ungdomarna pratade mycket om bristen på aktiviteter, arbetslöshet, segregation och stora skillnader mellan olika bostadsområden. Flera menade att alla barn inte har samma möjligheter redan från början. Jag tycker därför att resultaten visar att det behövs fler förebyggande insatser, fler vuxna i ungdomars närhet och bättre möjligheter för barn och unga i socialt utsatta områden. Om samhället kan minska skillnaderna mellan olika områden och ge fler ungdomar en känsla av framtidstro finns det också större möjligheter att förebygga att de söker sig till kriminella gäng.

Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att alla ungdomar som växer upp i utsatta områden inte blir kriminella. Mina resultat visar inte att området i sig avgör hur en ungdoms liv kommer att se ut. Däremot visar intervjuerna att de ungdomar som deltog i studien själva upplevde att deras uppväxtvillkor, ekonomi och omgivning hade stor betydelse för de val de gjorde.

Avslutningsvis har den här studien gett mig en större förståelse för hur ungdomarna själva beskriver sin väg in i gängkriminalitet. Det som fastnat mest hos mig är att nästan ingen av dem beskrev kriminaliteten som ett mål i sig. I stället handlade deras berättelser om att få gemenskap, känna sig betydelsefull och se en möjlighet till ett bättre liv. Det tycker jag är viktigt att ta med sig, både för socialt arbete och för framtida forskning om gängkriminalitet.

9. Referenslista

DeLisi, M. (2002). Gender and habitual criminality. *Women & Criminal Justice*, 14(1), pp. 33–54.

Dziewanski, D. (2020). Leaving gangs in Cape Town: Disengagement as role exit. *Journal of Contemporary Ethnography*, 49(4), pp. 507–535.

Forkby, T., Kuosmanen, J. & Örnlin, H.

(2019). *Vägen ut ur gänget: Om sociala relationers betydelse för att lämna gängkriminalitet*. Göteborg: FoU i Väst.

García-Rojo, M., Talavera-Velasco, B. & Luceno-Moreno, L. (2025). Risk factors associated with urban gang membership in juveniles: A systematic review. *Crime & Delinquency*, 71(8), pp. 2922–2943.

Göransson, K. (2019). *Etnografi: Sjösätt, navigera och ro i land ditt projekt*. Lund: Studentlitteratur.

Kaakinen, M., Westfelt, L., Moeller, K., Rostami, A., Valdimarsdóttir, M., Løvschall Langeland, C. & Vassard Jensen, A. (2026). Gang involvement among adolescents in nine Nordic cities: A comparative study on associated risk factors. *European Journal of Criminology*. <https://doi.org/10.1177/14773708251400845>

Raby, C. & Jones, F. (2016). Identifying risks for male street gang affiliation: A systematic review and narrative synthesis. *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 27(5), pp. 601–644.

Roks, R. A. (2018). Crip or Die? Gang Disengagement in the Netherlands. *Journal of Contemporary Ethnography*, 47(5), pp. 695–716.

Rostami, A. (2013). *Tusen fiender: En studie om de svenska gatugängen och dess ledare*. Växjö: Linnéuniversitetet.

Rostami, A., Leinfelt, F. & Holgersson, S. (2012). An exploratory analysis of Swedish street gangs: Applying the Maxson and Klein typology to a Swedish gang dataset. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 28(4), pp. 426–445.

Roth, M. P. (2017). *Global Organized Crime: A 21st Century Approach*. 2nd ed. Abingdon: Routledge.

Sarnecki, J. (2001). *Delinquent Networks: Youth Co-Offending in Stockholm*. Cambridge: Cambridge University Press.

Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for Information*, 22(2), pp. 63–75.

Skeggs, B. (2004). *Class, Self, Culture*. London: Routledge.

Sveriges Radio (2022). *Ung gangster* [poddradioserie]. Tillgänglig på: <https://sverigesradio.se>

Sveriges Radio (2023). *P3 Krim: Aqil – från busfrö till tungt kriminell* [poddradio]. Tillgänglig på: <https://sverigesradio.se>

Sveriges Radio (2025a). Barn rekryteras av kriminella gäng – hur ska det få ett slut? 3 januari 2025. Tillgänglig på: <https://www.sverigesradio.se/artikel/barn-rekryteras-av-kriminella-gang-hur-ska-det-fa-ett-slut>

Sveriges Radio (2025b). *Granskningen: Unga köar för att jobba åt gängen*. 17 januari 2025. Tillgänglig på: <https://www.sverigesradio.se/artikel/granskningen-unga-koar-for-att-jobba-at-gangen>

SVT Nyheter (2025a). *Kraftig ökning av barn i arresten – kopplas till gängens rekrytering av unga till brott*. 18 februari 2025. Tillgänglig på: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/ost/kraftig-okning-av-barn-i-arresten-kopplas-till-gangens-rekrytering-av-unga-till-brott>

SVT Nyheter (2025b). *Regeringen: Ny digital offensiv mot gängens rekrytering av barn*. 20 februari 2025. Tillgänglig på: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/regeringen-kriminellas-rekrytering-av-barn-pa-natet-maste-stoppas>

Taylor, T. J. & Vecchio, J. M. (2014). Youth Gangs: An Overview of Key Findings and Directions for the Future. In: C. A. Pietz & C. A. Mattson (eds.), *Violent Offenders: Understanding and Assessment*. New York: Oxford University Press.

Tollin, K., Angerbrandt, H. & Jonsson, A. (2023). *Barn och unga i kriminella nätverk: En studie av inträde, brott, villkor och utträde*. Rapport 2023:13. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Vesterhav, D. & Korsell, L.

(2016). *Kriminella nätverk och grupperingar: Polisens bild av maktstrukturer och marknader*. Rapport 2016:12. Stockholm: Brottsförebyggande rådet.

Wästerfors, D., Thelander, J. & Jacobsson, K. (2010). *Sociologi för socionomer*. Malmö: Liber.

